

Nya möjligheter att bekämpa onlinerekrytering (Ds 2026:1)

Sammanfattning

Polismyndigheten är positiv till de ökade möjligheter att bekämpa onlinerekrytering till brott som föreslås i promemorian. Beträffande vissa delar av förslaget har Polismyndigheten dock de synpunkter som redovisas nedan.

Polismyndighetens synpunkter

Allmänt om förslaget

Inledningsvis vill Polismyndigheten instämma i vad som i promemorian anförts om onlinerekrytering till brott (kapitel 2).

Med hänsyn till den problematik som beskrivs i kapitlet ser Polismyndigheten positivt på de ökade möjligheter att bekämpa onlinerekrytering till brott som föreslås i promemorian. Ett genomförande av förslaget skulle enligt Polismyndigheten medföra ökade möjligheter för myndigheten att förhindra allvarliga brott samt andra brott till vilka försök görs att rekrytera barn.

I vissa avseenden anser Polismyndigheten dock att det kan finnas anledning till ytterligare överväganden i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Polismyndighetens synpunkter i dessa frågor redovisas nedan.

Rekryteringsinnehåll riktat till barn

Polismyndigheten är i och för sig positiv till att möjligheterna till avlägsnande förslås bli större vid rekryteringsinnehåll som riktas till eller är tillgängligt för personer under 18 år. I detta sammanhang vill dock Polismyndigheten peka på svårigheten att bedöma om den person som har åtagit sig att utföra gärningen eller på annat sätt hörsammat uppmaningen är under

18 år, vilket anges vara en förutsättning för avlägsnande av rekryteringsinnehåll som skäligen kan antas utgöra ett led i involverande av en underårig i brottslighet (16 kap. 5 a § brottsbalken). Enligt Polismyndigheten bör bestämmelsen utformas så att det anses vara fråga om rekryteringsinnehåll som ska avlägsnas redan om det av annonsen eller andra omständigheter framgår att innehållet är riktat till eller tillgängligt för personer under 18 år. Med tanke på att det inte är fråga om en lagstiftning som ska ligga till grund för att döma någon till ansvar för brott utan om en lagstiftning som syftar till att förhindra brott samt minska rekrytering av barn till brottslighet menar Polismyndigheten att det inte borde finnas några hinder mot att utforma bestämmelsen på ett sådant sätt. Polismyndigheten anser att en sådan utformning av bestämmelsen ligger närmare syftet med lagstiftningen än den utformning som nu föreslås i promemorian. Det mest effektiva för att förhindra brott och minska rekrytering av barn till brottslighet är rimligen att avlägsna innehållet *innan* något barn har åtagit sig att utföra gärningen eller på annat sätt hörsammat uppmaningen.

Rekryteringsinnehållets anknytning till Sverige

Vad gäller frågan om rekryteringsinnehållets anknytning till Sverige vill Polismyndigheten framföra följande. I promemorian föreslås att rekryteringsinnehåll som riktar sig till personer i Sverige eller avser brott som ska begås här eller mot en svensk medborgare eller någon som har hemvist i Sverige ska omfattas av lagen. Polismyndigheten anser att kravet på anknytning till Sverige bör anses vara uppfyllt även om anknytningen endast består i att den som spridit rekryteringsinnehållet befinner sig i Sverige. På så sätt skulle även rekryteringsinnehåll som sprids från Sverige men som riktas till personer i andra länder och avser brott där kunna avlägsnas. Härigenom skulle t.ex. en annons om ett morduppdrag som läggs ut av en svensk beställare i Sverige men riktar sig till personer i ett nordiskt grannland och avser brott där kunna avlägsnas oberoende av det tilltänkta brottsoffrets nationalitet eller hemvist. En sådan gärning av beställaren borde rimligen kunna prövas av svensk domstol och kunna utgöra stämpling till mord. Det är enligt Polismyndigheten inte tillfredsställande att en rekryteringsannons inte skulle kunna avlägsnas under dessa förutsättningar.

Övriga synpunkter

Vad gäller formuleringen *rekryteringsinnehåll som sprids till allmänheten* menar Polismyndigheten att det är angeläget med ett förtydligande så att det klart framgår att även s.k. slutna chattgrupper omfattas av bestämmelsen.

Polismyndigheten noterar att uttrycket *avlägsna rekryteringsinnehåll* används i 5 § samtidigt som det på andra ställen i lagen anges *avlägsna rekryteringsinnehåll eller göra det oåtkomligt* eller motsvarande. Polismyndigheten kan

inte se att begreppen definieras närmare och noterar att det i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online anges *avlägsnar terrorisminnehåll eller gör terrorisminnehåll oåtkomligt*. Enligt Polismyndigheten vore det värdefullt om begreppens innebörd och förhållande till varandra kunde förtydligas.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Ett genomförande av förslaget skulle enligt Polismyndigheten medföra ökade möjligheter för myndigheten att förhindra allvarliga brott samt andra brott till vilka försök görs att rekrytera barn.

För att förslaget ska få avsedd effekt krävs ett omfattande arbete med att avlägsna rekryteringsinnehåll. Antalet ärenden per år uppskattas inledningsvis till hundratals, men om det är möjligt att automatisera delar av arbetet med att upptäcka innehållet kommer antalet ärenden att kunna bli betydligt högre, särskilt då mängden rekryteringsinnehåll är näst intill obegränsad.

För att kunna bedöma de ekonomiska konsekvenserna för Polismyndigheten har även antalet överklaganden och sanktionsärenden betydelse. Vad gäller de plattformar som Polismyndigheten har ett etablerat samarbete med finns ingen anledning att tro att något större antal sanktionsärenden kommer att aktualiseras. Lagstiftningen kommer dock att träffa även andra plattformar. Såvitt avser sådana aktörer, som kanske inte har utsett en rättslig företrädare i unionen, kan sanktionsärendena komma att bli resurskrävande.

Mot denna bakgrund finns det skäl att tro att den nya lagstiftningen kommer att medföra ökade kostnader för Polismyndigheten som inte rymts inom myndighetens befintliga anslag.

Yttrandet har beslutats av rikspolischefen Petra Lundh efter föredragning av juristen Mikael Karlsson. Vid den slutliga handläggningen har rättschefen Gunilla Åsenius och juristen Lars Stark deltagit.

POLISMYNDIGHETEN

Petra Lundh

Mikael Karlsson

Kopia till

Justitiedepartementet (INS)
Arbetslagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli